

De Vlaming blijft een kuddedier

De Standaard* - 10 Jun. 2015
Pagina 6

* De Standaard/Antwerpen, De Standaard/Limburg, De Standaard/Oost-Vlaanderen, De Standaard/Vlaams-Brabant/Brussel, De Standaard/West-Vlaanderen

De 24 uurseconomie bestaat niet De arbeidsdag beginnen en eindigen wanneer je wil. Uitgesteld televisiekijken. Online shoppen. Zondagsopeningen. Het is allemaal bedoeld opdat iedereen zijn dag naar eigen behoefte vorm zou kunnen geven. 'Maar de Vlaming is nog net zo'n kuddedier als vijftien jaar geleden', zegt Ignace Glorieux, socioloog van ...

De 24 uurseconomie bestaat niet

De arbeidsdag beginnen en eindigen wanneer je wil. Uitgesteld televisiekijken. Online shoppen. Zondagsopeningen. Het is allemaal bedoeld opdat iedereen zijn dag naar eigen behoefte vorm zou kunnen geven. 'Maar de Vlaming is nog net zo'n kuddedier als vijftien jaar geleden', zegt Ignace Glorieux, socioloog van de onderzoeksgroep TOR, VUB. 'De 24 uurseconomie is een hype die niet met de realiteit overeenstemt. We hebben een soort ongeschreven norm wanneer we bepaalde dingen doen en die blijft stabiel. Je zou denken dat mensen eten als ze honger hebben, maar al vijftien jaar ontbijten we, lunchen we en eten we 's avonds op hetzelfde moment. Dat we nu 's avonds thuis meer doorwerken dankzij internet en smartphones en dat het onderscheid tussen werk en privé-tijd verdwijnt, klopt ook al niet. Televisiekijken doen we tussen 19 en 22 uur, om 21 uur zit meer dan de helft van de Vlamingen voor de buis, net zoals vijftien jaar geleden. Overdag wordt er niet of nauwelijks gekeken, alleen om 13 uur naar het nieuws, ondanks uitgesteld kijken. Vanaf 22 uur gaat de Vlaming slapen, een uur later ligt de overgrote meerderheid in bed en dat was in 1999 niet anders.

We werken minder buitenshuis

Er zijn wel meer mannen, en vooral meer vrouwen, die buitenshuis werken in vergelijking met 2004 en 1999 maar de mannen die werken, kloppen wel minder uren dan in 2004. Het gaat om een daling van 3,5 uur per week. De arbeidsduur van vrouwen is hetzelfde gebleven.

Mannen werken wel nog altijd meer buitenshuis dan vrouwen: 34 uur per week tegenover 27 uur.

De participatiegraad van 55-plussers is in vijftien jaar tijd wel behoorlijk gestegen. In 2013 werkte nog 43 procent van de mensen tussen 55 en 64 jaar, vijftien jaar geleden was dat 27 procent.

Van de 65-75-jarigen werkte nog 16 procent, dat is een verdubbeling in vijftien jaar.

We werken steeds meer van negen tot vijf

We denken dat we flexibeler werken dan ooit tevoren, maar dat blijkt niet te kloppen. Het aantal mensen dat op afwijkende werktijden werkt (in het weekend, avond- of nachtwerk) is de jongste tien jaar gedaald. Steeds meer mensen werken dus op gewone werkuren. De vrijheid van mensen om te kiezen wanneer ze beginnen en wanneer ze stoppen met werken is ook, in tegenstelling tot wat velen denken, minder groot geworden. Er zijn wel meer mensen die in een beperkte mate kunnen kiezen hoe laat ze beginnen en eindigen, maar het onbeperkt variëren neemt duidelijk af.

De 'nieuwe man' is nog altijd niet aangekomen

De nieuwe man is onderweg. De tijd die mannen aan huishoudelijk werk besteden, is de afgelopen vijftien jaar langzaam toegenomen: twee uur in vijftien jaar tijd. Maar de kloof blijft behoorlijk groot. In 1999 kookten, wisten, schoonmaakten vrouwen 12 uur per week meer dan mannen. Nu is dat verschil nog zes uur.

Opmerkelijk: laagopgeleide mannen besteden duidelijk meer tijd aan het huishouden dan hoogopgeleide mannen.

Mannen zijn zich ook meer gaan bezighouden met de kinderen. Het aantal mannen dat kinderopvang op zich neemt is gestegen, en diegenen die het doen, doen dat een uur meer dan vijftien jaar geleden. Maar het moet wel gezegd dat zij het leukere deel voor hun rekening nemen: verhaaltjes voorlezen, huiswerk maken, spelletjes spelen. De papfles geven en kinderen uit- en aankleden en in bad helpen, zijn nog altijd overwegend taken voor de vrouw. Vooral 's morgens is het de moeder die de kinderen klaarmaakt en naar school brengt.

De participatie van mannen aan de zorg voor kinderen nam het meeste toe bij laagopgeleiden, maar die hadden dan ook een achterstand in te halen.

Vrouwen besteden minder tijd aan kinderen en het huishouden

Dit is de misschien wel de meest opmerkelijke vaststelling van het tijdsbestedingsonderzoek: vrouwen besteden voor het eerst minder tijd aan hun kinderen: twee uur minder dan tien jaar geleden. De daling komt zowel bij laag- als bij hoogopgeleiden voor. 'Sinds de jaren zestig zag je dat moeders steeds meer tijd aan de kinderen gingen besteden. Dat hier een kentering in komt, is opmerkelijk. Ik weet niet wat hier aan de hand is', zegt Glorieux.

Vrouwen wassen, strijken, koken en poetsen ook 3,5 uur minder dan tien jaar geleden. 'Er wordt meer uitbesteed', concludeert Glorieux. 'Denk maar aan het succes van de dienstencheques of strijkateliers. Er wordt meer buitenshuis gegeten. Maar er wordt ook minder nauw gekeken: kleren worden minder gestreken, ramen minder gepoetst, we laten een aantal zaken makkelijker hangen.

Vrouwen hebben wel nog altijd zes uur minder vrije tijd dan mannen. Al zit het grootste verschil hier niet tussen mannen en vrouwen, maar wel tussen mensen met en zonder kinderen. Wie geen kinderen heeft, kan dertig uur per week zijn tijd zelf invullen. Bij mensen met kinderen onder de twee jaar is dat 12 uur minder.

Niet de computer maar de TV domineert ons mediagebruik

Wekelijks besteden we gemiddeld 20 uur en 39 minuten aan privémediagebruik: lezen, televisie kijken, radio en muziek beluisteren, telefoneren, sms'en, chatten, surfen en kopen op het internet, gamen. We besteden natuurlijk meer tijd voor de computer dan tien jaar geleden, maar wat de Vlaming nog altijd het meeste doet, is televisiekijken. Gemiddeld wel een uur minder per week dan tien jaar geleden, maar toch nog gemiddeld 13 uur en 36 minuten per week. We doen het ook massaal 's avonds, tussen 19 en 22 uur. Om 21 uur zit meer dan de helft van de Vlamingen, op week- én weekenddagen, voor tv.

Ons mediagebruik speelt zich vooral 's avonds af. Er is een groot gedeelte van de dag dat 80 procent van de mensen geen media voor privédoeleinden gebruikt.

We lezen nog altijd vooral op papier

De mogelijkheden om kranten, tijdschriften en andere informatie via beeldscherm te lezen, is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Toch wordt nog steeds meestal op papier gelezen.

Toegegeven, minder mensen lezen. Maar wie leest, doet dat niet minder dan vroeger. De grootste lezers zijn de 65-plussers, ze lezen 12 uur per week, waarvan maar een uur en een kwartier digitaal. De jonge mensen (18-35-jarigen) lezen maar 5 uur en een kwartier, maar toch nog altijd het meeste (3 en een half uur) op papier.

Wie deeltijds werkt, ervaart de hoogste tijdsdruk

Vlamingen ervaren steeds meer tijdsdruk, niet omdat ze meer moeten werken, maar omdat ze meer willen doen. Vooral voor mensen tussen 25 en 54 is de tijdsdruk in vergelijking met tien jaar geleden gestegen. Deeltijds werkenden ervaren meer druk dan voltijds werkenden omdat dat meestal vrouwen met jonge kinderen zijn die werk en gezin moeten combineren. Maar ook oudere kinderen zijn vaak een bron van tijdsdruk.

Per week besteedt u 2 uur en 13 minuten aan lezen (op papier of digitaal). Maar wat doet u verder nog? De Standaard onderzoekt de tijdsbesteding van zijn lezers. U kunt deelnemen via www.standaard.be/tijdsbesteding